

det Näringsliv och samhälle, 1974. 167 pp. Sv. kr. 29,40.

Bogen er først og fremmest en introduktion til pengepolitikens teori, men giver også en kortfattet oversigt over de væsentligste træk i det svenske kreditmarked. I pædagogisk øjemed inddrager forfatteren desuden en del historisk eksempelstof, der illustrerer de afgørende træk også i moderne pengepolitiske mekanismer. Som det vil fremgå af bogens meget overkommelige omfang, er beskrivende og historisk stof imidlertid kun inddraget i det omfang, det kan tjene til ud af det moderne samfunds meget komplicerede kreditpolitiske billede at uddrage de »ekonomiska krafter eller drivfjädrrar som döljer sig bakom och driver fram sådana påtagliga ting som pengar, banker och krediter«. De afsnit, der indeholder den mere formaliserede argumentation, som den kendes fra lærebøger, er afgrænset på en sådan måde, at de kan overspringes uden at sammenhængen i fremstillingen går tabt; bogen kan derfor også læses af interesserede lægfolk. I de to første kapitler behandles henholdsvis penges og bankers opståen og funktion; de to næste kapitler behandler rentens og kreditgivningens funktion og kreditmarkedets sammenhæng med den øvrige samfundsøkonomi. Disse kapitler dækker tilsammen ca. halvdelen af bogen. Resten handler om pengepolitikens udformning og forudsætninger på baggrund af svenske forhold.

Naturressurser og økonomisk udvikling. St. meld. nr. 50 (1974-75). Oslo: Finansdepartementet, 1975. 116 pp.

Det sidste norske langtidsprom, dækkende årene 1974-77, fremkom i foråret 1973 (omtalt i *NT*, 1974, nr. 2). Siden da ændredes perspektiverne bl. a. som følge af de nor-

ske oliefund, hvilket gav anledning til en rapport om olieudvindingens virkninger på det norske samfund (omtalt i *NT*, 1974, nr. 3). Også det globale perspektiv for de fysiske og biologiske ressourcer har imidlertid tiltrukket sig så stor opmærksomhed i de seneste år, at den norske regering har ønsket dem gjort til genstand for undersøgelse og debat, inden det næste langtidsprom for 1978-81 skal fremlægges i foråret 1977. Man nedsatte derfor i februar 1974 en ekspertgruppe, der skulle undersøge denne bredere problemstilling, og som afgav betænkning i september 1974. Betænkningen sendtes derefter til udtalelse hos en række institutioner, organisationer m.v. I nærværende dokument gives en sammenfatning og vurdering af dette arbejde og på denne baggrund trækkes nogle hovedspørgsmål i den fremtidige økonomiske politik op med henblik på at sætte en diskussion herom i gang forud for fremlæggelsen af den næste langtidsprom. De spørgsmål, der drøftes er bl.a. befolkningspolitikken, velfærdspolitikken, resource- og miljøbeskyttelsespolitikken, arbejdsmarkedspolitikken, økonomisk demokrati og demokratisering i forvaltningen. Desuden er der afsluttende kapitler om de samfundsøkonomiske udviklingsperspektiver frem til henholdsvis år 2000 og den mere nære horisont år 1980. Der er i betragtning af dokumentets relativt forpligtende politiske karakter tale om åbne og konkrete tilkendegivelser om de tilsigtede mål, f. eks. i retning af forbedrede arbejdsforhold, modvirkning af affolkning af tyndt befolkede regioner og international og national indkomstudjævning. Det fremgår udtrykkeligt, at disse mål skal forfølges på bekostning af den økonomiske vækst. Der gøres også rede for arbejdet med nært forestående forbed-

ringer af beslutningsgrundlaget i form af ressource- og beskæftigelsesbudgetter, langtidspaner for den kommunale økonomi m.v.

Perspektivanalyse for skibsbyggingsindustrien. Del 2, 3 og 4. Fra et udvalg nedsatt av Industridepartementet i okt. 1972. Norges Offentlige Utredninger 1974:51. Oslo: Universitetsforlaget, 1974. 393 pp. N. kr. 6,00.

Første bind af den norske perspektivanalyse for skibsværftindustrien offentliggjordes i 1973 (omtalt i *NT* 1974, nr. 1). Dette andet og sidste bind indeholder del 2: »Skibsbyggingsindustriens marked, konkurrenter, forudsætninger for konkurransedyktighed«, del 3: »Norsk skibsbyggingsindustriens konkurransedyktighed« og del 4: »Skibsbyggingsindustriens samfunnsmessige betydning«. Del 2, der både er den mest omfangsrige og har størst interesse for et udenlandsk publikum, former sig som en grundig beskrivelse af strukturen og udviklingen i hele verdens skibsflåde og værftsindustri med særskilt omtale af situationen i de vigtigste værftslande, herunder Danmark. Der behandles emner som tonnagens sammensætning og udvikling efter forskellige kriterier, værfternes ejer- og organisationsforhold, økonomiske forhold, produktstruktur, kapacitets- og beskæftigelsesforhold. Et særligt afsnit er viet en gennemgang af de konkurrencebegrænsende forhold, offentlig støtte til værftsindustrien m.v. Beskrivelsen er ledsaget af et meget omfattende og detaljeret statistisk materiale, der er uddraget af dels internationale organisationers publikationer, dels landenes nationale statistik.

PRYOR, FREDERIC L.: *Property and industrial organization in communist and capitalist*

nations. Bloomington and London: Indiana University Press, 1973. 513 pp. £8,75. Bogen er en både teoretisk og empirisk dybtgående undersøgelse af, hvordan ejendoms- og dispositionsrettighederne er fordelt og koncentreret i forskellige samfund. Det karakteristiske for disse rettigheder er, at de bestemmer, hvilke økonomiske valgmuligheder indehaverne besidder. Emnet har hidtil været dyrket spredt bl. a. i forbindelse med den enkelte virksomheds organisationsform, markedsformer og indtægts- og formuefordeling, men er ikke blevet anset for et fundamentalt element i økonomiens funktionsmåde. I en stort anlagt komparativ analyse undersøger forfatteren de nævnte og andre sider af fordelingen af rettighedsstrukturen, både ud fra synspunktet: hvorledes opstår et bestemt sæt af og fordeling af rettigheder? (»developmental theories«) og hvilke virkninger har et bestemt rettighedskompleks på individers og grupperes adfærd? (»impact theories«). Den grundighed og fantasi, som præger både den teoretiske og empiriske analyse, gør bogen til et fascinerende bidrag til litteraturen om økonomiske samfundssystemer, hvor forfatteren ledes frem til et oplæg, der lægger vægt på tre faktorer: rettighedsstrukturen, motivationsstrukturen og informationsstrukturen.

RAHMAN, A. H. M. MAHFUZUR: *Exports of manufactures from developing countries.* Studies in development and planning, 4. Rotterdam: Rotterdam University Press, 1973. 140 pp. Dfl. 29,50.

Det har været stærkt omdiskuteret, om de fattige lande i industrialiseringsprocessen skal satse på eksport eller på importsubstitution (jvf. afsnit III i Mogens Boerups artikel i dette nummer af *NT*). Dette spørgsmål